Initiativärende – Tydliga mandat och ersättarordning vid frånvaro i samtliga chefsled

Vid chefers frånvaro behöver det finnas en tydlig ordning för vem som ansvarar för verksamheten och vem som får fatta beslut. Detta gäller såväl vid planerad ledighet som vid sjukdom eller annan oförutsedd frånvaro.

Det finns behov av att klarlägga hur kommunens delegationsordningar och övriga styrdokument tillsammans reglerar dessa situationer. Informationen behöver vara tillräckligt tydlig för att det ska gå att följa ansvarsfördelningen genom hela chefsorganisationen, även när flera personer i samma ansvarskedja är frånvarande.

En särskild fråga är vad som gäller när en underställd tjänsteperson tillfälligt upprätthåller sin överordnade chefs funktion. Om även ersättaren blir frånvarande behöver det framgå vem som då träder in och med vilket mandat. Samtidigt behöver ansvaret för ersättarens ordinarie verksamhet vara klarlagt.

Det behöver också vara tydligt vad som avses när någon utses att ersätta en chef. Att hantera löpande arbetsuppgifter, upprätthålla en chefsfunktion och fatta beslut på delegation är olika typer av uppdrag. Kommunens styrning och information behöver klargöra hur dessa förhåller sig till varandra.

Därutöver behöver det redovisas vilka funktioner inom organisationen som får information när sådana beslut fattas. Översynen bör skilja mellan hur informationsöverföringen fungerar i dag och vilka mottagare som bör omfattas av en gemensam rutin. Det behöver framgå vem som ansvarar för att informationen lämnas och hur förändringar under uppdragets gång når berörda funktioner.

Översynen bör därför undersöka både om det finns luckor i regleringen och om befintliga bestämmelser är tillräckligt samordnade, kända och tillgängliga.

Motivering
En fungerande ersättarordning ska göra det möjligt att utan tveksamhet få svar på följande frågor:

- Vem ansvarar för verksamheten när ordinarie chef är frånvarande?
- Vilka beslut får ersättaren fatta?
- Vilket beslut eller vilken bestämmelse grundar sig mandatet på?
- Vem träder in om även ersättaren är frånvarande?
- Vilka funktioner får information om beslutet, och vilka behöver få den?
- Vem ansvarar för att informationen är aktuell och når rätt mottagare?

Det är inte tillräckligt att dessa frågor kan lösas informellt från fall till fall. Ordningen behöver vara tydlig, förutsebar och möjlig att följa upp. Samtidigt bör rutinerna vara

proportionerliga och enkla att tillämpa, så att kortare frånvaro inte skapar onödig administration.

En tydlig informationskedja behöver ingå i ersättarordningen. Det ska inte bara framgå vem som har fått ett uppdrag, utan också hur berörda delar av organisationen får kännedom om uppdragets omfattning och giltighetstid. Rutinen bör även omfatta information om när uppdraget ändras eller upphör.

Översynen ska inte på förhand utgå från att samtliga situationer är oreglerade. Den ska skilja mellan sådant som redan är tydligt reglerat, sådant som behöver kommuniceras bättre och sådant som kräver kompletterande beslut eller ändrade styrdokument.

Syftet med initiativet är att skapa en sammanhängande ansvarskedja genom hela chefsorganisationen och undanröja osäkerhet om mandat och beslutanderätt. Det stärker förutsättningarna för kontinuitet, tydlig styrning och uppföljning samt ger trygghet för både medarbetare, ordinarie chefer och deras ersättare.

Yrkande
Kommunstyrelsen beslutar att:

1. Uppdra åt kommundirektören att genomföra en översyn av hur ansvar, befogenheter och beslutanderätt vid chefers frånvaro regleras i kommunens delegationsordningar, instruktioner och övriga styrdokument. Översynen ska omfatta samtliga chefsled, från kommundirektör till avdelningschefer, verksamhetschefer, enhetschefer och motsvarande funktioner.

2. Översynen särskilt ska klargöra:
    - vem som på respektive chefsnivå får utse ersättare eller förordna tillförordnad chef,
    - skillnaden mellan fördelning av arbetsuppgifter, tillförordnande, delegation, vidaredelegation och fullmakt,
    - vilka befogenheter och vilken beslutanderätt en ersättare har samt vilket stöd dessa grundas på,
    - vem som ansvarar och har beslutanderätt när både ordinarie chef och utsedd ersättare är frånvarande,
    - hur ersättarordningen fungerar när en underställd tillfälligt upprätthåller sin överordnade chefs funktion,
    - hur ansvaret för ersättarens ordinarie verksamhet hanteras under perioden,
    - hur uppdragens omfattning, giltighetstid och eventuella begränsningar ska dokumenteras och kommuniceras,
    - vilka krav som gäller för registrering och anmälan av respektive typ av beslut,
    - vilka funktioner inom organisationen som i dag får information när dessa beslut fattas, hur och när informationen lämnas samt vem som ansvarar för att den når mottagarna,

- vilka ytterligare funktioner som behöver få information för att ansvar, beslutsmandat och nödvändiga behörigheter ska kunna hanteras korrekt.

3. Uppdra åt kommundirektören att redovisa identifierade luckor, otydligheter och eventuella motstridigheter mellan styrdokument samt lämna förslag till nödvändiga förtydliganden och ändringar.

4. Uppdra åt kommundirektören att ta fram förslag till en gemensam rutin för ersättarordning vid chefers frånvaro. Rutinen ska tydliggöra:
   - hur berörda medarbetare och förtroendevalda får tillgång till aktuell information om vem som upprätthåller respektive chefsfunktion och vilket mandat personen har,
   - vilka funktioner som ska informeras vid respektive typ av beslut, exempelvis berörda chefsled, HR, ekonomi, registratur, nämndadministration samt IT- och behörighetsadministration,
   - vem som ansvarar för informationen och när den ska lämnas,
   - hur ändringar, förlängningar och avslut av uppdragen ska kommuniceras.

5. Förslag som kräver beslut av annan nämnd eller annat behörigt organ ska överlämnas till respektive instans för ställningstagande.

6. Återrapportering ska ske till kommunstyrelsen senast i februari 227.

Maud Herkules
Moderaterna Ragunda
Bispgården 2026-11-08